

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Національної академії

внутрішніх справ,

доктор юридичних наук,

професор

Руслан СЕРБИН

24.08.2026 р.

ВИСНОВОК

Національної академії внутрішніх справ про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Шевченка Михайла Олександровича «Розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами» поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право», затвердженої Вченою радою Національної академії внутрішніх справ від 31 жовтня 2023 року, протокол № 22

ВИТЯГ

з протоколу розширеного засідання кафедри криміналістики та судової медицини від 13 серпня 2026 року

Присутні:

проректор: доктор юридичних наук, професор Тарасенко О.С.;

кафедра криміналістики та судової медицини: завідувач кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Антошук А.О. (голова засідання); професор кафедри, доктор юридичних наук, професор Чорноус Ю.М.; професор кафедри, доктор юридичних наук, професор Юсупов В.В.; професор кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Комаринська Ю.Б. (рецензент); професор кафедри, кандидат юридичних наук, професор Мирівська А.В.; доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Патик Л.Л. (рецензент); доцент кафедри, доктор філософії Лісіцький А.В.; старший викладач кафедри, кандидат юридичних наук Нечваль А.О.; аспірант кафедри Шевченко М.О.;

кафедра криміналістики ННПП: доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Семенов В.В.; викладач кафедри, доктор філософії Танчик К.А.;

кафедра кримінального процесу: завідувач кафедри, доктор юридичних наук, професор Таран О.В.; професор кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Кулик М.Й. (науковий керівник)

кафедра криміналістичного забезпечення та судових експертиз ННЕКІ: завідувач кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Атаманчук В.М.;

науково-дослідна лабораторія з проблем протидії злочинності ННПД:

провідний науковий співробітник, доктор юридичних наук, професор Тичина Д.М.; провідний науковий співробітник, кандидат юридичних наук, старший дослідник Брисковська О.М.

Були присутні 5 докторів наук та 11 кандидатів наук за профілем поданої на розгляд дисертації.

Порядок денний:

Обговорення дисертаційного дослідження аспіранта кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ Шевченка Михайла Олександровича «Розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами», поданого на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», щодо його рекомендації для попереднього розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді Національної академії внутрішніх справ.

Слухали:

Аспірант Шевченко М.О. доповів про результати дисертаційного дослідження. У доповіді ним було обґрунтовано насамперед актуальність обраної теми дисертаційної роботи, визначено мету, завдання, предмет та об'єкт дослідження, здобувачем доведено до присутніх структуру роботи та основні її положення, сформульовано та обґрунтовано новизну, теоретичне та практичне значення.

Поширення зброї серед населення, її незаконний обіг, випадки втрати або викрадення зі складів, місць бойових дій чи у військовослужбовців створюють реальну загрозу національній безпеці, громадському порядку та життю і здоров'ю громадян. Додатково ускладнює ситуацію наявність значної кількості неконтрольованих каналів переміщення зброї, а також латентний характер окремих правопорушень цієї категорії.

Особливої гостроти ця проблема набула внаслідок збройної агресії проти України, що супроводжується інтенсивним обігом зброї, її переміщенням поза встановленим контролем, а також залученням до протиправної діяльності як військовослужбовців, так і цивільних осіб. Це, у свою чергу, істотно ускладнює діяльність правоохоронних органів щодо виявлення, документування та розслідування відповідних кримінальних правопорушень, зокрема в частині встановлення джерел походження зброї, ідентифікації причетних осіб та збирання належної доказової бази.

Аналіз статистичних даних за останні роки щодо розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним заволодінням вогнепальною зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами, свідчить про наявність суттєвих проблем у досягненні завдань кримінального провадження та недостатню ефективність досудового розслідування.

Таким чином, такі статистичні показники свідчать про недостатню ефективність чинних механізмів розслідування кримінальних правопорушень,

пов'язаних із незаконним заволодінням вогнепальною зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами. Системні труднощі у встановленні джерел походження предметів посягання, збиранні належної доказової бази, ідентифікації причетних осіб, а також недостатній рівень міжвідомчої взаємодії створюють передумови для уникнення відповідальності, що суперечить завданням кримінального провадження, зокрема принципу невідворотності покарання.

У зв'язку з цим розслідування зазначеної категорії кримінальних правопорушень зумовлює необхідність вирішення низки проблемних питань та розроблення ефективної криміналістичної методики, яка б урахувала специфіку незаконного обігу зброї, сучасні виклики безпекового середовища та особливості здійснення кримінального судочинства в умовах воєнного стану.

Окреслені та інші обставини засвідчують актуальність дослідження обраної теми.

За результатами дослідження отримано нові наукові результати, зокрема

– вперше:

– розроблено внутрішньовидову криміналістичну методику розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами як систему науково обґрунтованих криміналістичних положень і практичних рекомендацій, структурними елементами якої визначено: (1) криміналістичну характеристику незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами (2) організацію початкового етапу розслідування (внесення відомостей до ЄРДР та початок розслідування, обставини, що підлягають встановленню, типові слідчі ситуації, взаємодія слідчого з оперативними підрозділами та іншими суб'єктами), взаємозв'язок яких у ході досудового розслідування зумовлює тактику проведення першочергових слідчих (розшукових) дій (огляду, допиту, обшуку);

– встановлено типові способи незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами або вибуховими пристроями: (а) вчинення за: механізмом заволодіння предметом посягання (заволодіння шляхом обману або зловживання довірою (шахрайства); заволодіння шляхом зловживання службовим становищем); характером доступу до предмета посягання (заволодіння зброєю, яка перебуває у законному володінні фізичних осіб; заволодіння зброєю, що знаходиться у службовому користуванні працівників правоохоронних органів або військовослужбовців; заволодіння зброєю, що зберігається на складах, у сховищах або арсеналах); ступенем організованості злочинної діяльності (одиночне, групове, організоване заволодіння); рівнем підготовленості злочинної діяльності (раптові, заздалегідь підготовлені); (б) приховування, які охоплюються єдиним злочинним умислом і можуть реалізовуватися на різних етапах злочинної діяльності: знищення або усунення слідів кримінального правопорушення; фальсифікація, видалення або зміна маркування на зразках вогнепальної зброї, бойових припасах, вибухових речовинах або вибухових пристроях; надання завідомо неправдивих показань, створення фіктивних пояснень щодо обставин

вибуття зброї або формування неправдивого алібі; маскуванню зброї шляхом її розбирання на окремі складові частини, що ускладнює її ідентифікацію під час транспортування або зберігання;

– запропонований типовий алгоритм дій слідчого під час розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами чи вибуховими речовинами, який передбачає проведення комплексу першочергових слідчих (розшукових) дій: огляд місця події, вилучення предметів злочинного посягання; призначення судових експертиз; допит свідків та інших осіб, які можуть бути обізнані з обставинами події; проведення обшуків за місцем проживання або можливого зберігання предметів; повідомлення особі про підозру; допит підозрюваного; обшук.

Ряд положень було удосконалено та дістали подальший розвиток.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, аргументовані в дисертації теоретичні положення, висновки, пропозиції та рекомендації впроваджено та може бути використано в: правозастосовній діяльності, освітньому процесі, науково-дослідній діяльності – що засвідчують відповідні акти впровадження.

За наявності питань – готовий відповісти. А зауваження і побажання будуть максимально враховані у подальшій науковій діяльності.

Після закінчення доповіді аспіранта присутніми були поставлені наступні питання:

Лісіцький А.В.: Який безпосередній предмет злочинного посягання?

Відповідь: Дякую за запитання. Найчастіше безпосередніми предметами злочинного посягання виступають автомати системи Калашникова різних модифікацій, карабіни та пістолети-кулемети, гранатомети, пістолети, револьвери, перероблені сигнальні (стартові) пістолети, а також рушниці різних моделей і бойові припаси до них, які у сукупності становлять близько предметів у досліджених кримінальних провадженнях.

Тичина Д.М.: Як Ви розумієте поняття - криміналістична методика розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами?

Відповідь: Дякую за запитання. Криміналістична методика розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами – це система науково обґрунтованих криміналістичних положень і практичних рекомендацій щодо організації та тактики розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, яка базується на узагальненні слідчої практики, враховує криміналістичну характеристику відповідного виду кримінальних правопорушень і спрямована на ефективне виявлення, фіксацію, дослідження та використання доказової інформації з метою встановлення обставин незаконного заволодіння зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами. Складовими елементами методики визначено криміналістичну характеристику кримінального правопорушення та організацію початкового етапу розслідування зв'язок яких у ході досудового розслідування визначає специфіку збирання доказів за допомогою слідчих (розшукових) дій.

Нечваль А.О.: Які типові способи незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами або вибуховими пристроями?

Відповідь: Дякую за запитання. Типовими способами незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами або вибуховими пристроями є (1) шахрайство – заволодінні зброєю шляхом обману або зловживання довірою особи, у володінні чи розпорядженні якої така перебуває; (2) зловживання службовим становищем – умисні дії службової особи, що має низку характерних ознак: пов'язане з використанням прогагин у системі обліку та контролю за зброєю і боєприпасами; нерідко маскується під службову необхідність, законне переміщення, тимчасову видачу, списання, втрату або знищення відповідних предметів; характерним є використання службової документації як інструменту приховування факту незаконного вибуття предмета посягання; поєднується з попереднім плануванням, залученням інших осіб, підробленням відомостей у документах та створенням штучних умов, що ускладнюють виявлення нестачі або походження зброї. Зловживання службовим становищем є не лише одним із альтернативних способів незаконного заволодіння, прямо передбачених ст. 262 КК України, а й найбільш криміналістично складним різновидом такого посягання, оскільки поєднує використання службового становища, доступу до зброї, маскування протиправних дій та особливого механізму приховування слідів кримінального правопорушення.

Атаманчук В.М.: Які найпоширеніші способи використання спеціальних знань у кримінальних провадженнях, відкритих за фактом незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами?

Відповідь: Дякую за запитання. Найпоширенішим способом використання спеціальних знань у кримінальних провадженнях, відкритих за фактом незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами, особливо в умовах воєнного стану, є залучення експертів та проведення відповідних судових експертиз. Основне призначення таких експертиз полягає у встановленні об'єктивних обставин кримінального правопорушення, зокрема належності вилучених предметів до вогнепальної зброї, бойових припасів чи вибухових речовин, їх технічного стану, придатності до використання за цільовим призначенням, способу виготовлення або перероблення, наявності слідів контакту з конкретною особою, а також механізму незаконного заволодіння, зберігання, переміщення чи приховування таких об'єктів, у тому числі походження яких пов'язане з військовими складами, арсеналами, місцями тимчасового зберігання озброєння, районами ведення бойових дій, розукомплектуванням боєприпасів або незаконним обігом трофейної зброї.

Головуючий: Є ще запитання? Немає. Переходимо до обговорення дисертації. Слово надається рецензентам.

Кандидат юридичних наук, доцент Комаринська Ю.Б. Історично склалося так, що зброя завжди займала законне місце в суспільстві і була доступна таким групам, як мисливці, спортивні стрільці, колекціонери або торговці зброєю. Крім того, вогнепальна зброя є товаром грошової вартості, купується та продається на європейському та світовому ринках; світова торгівля зброєю оцінюється в 100 мільярдів доларів США на рік. При відповідальному поводженні та зберіганні вогнепальна зброя не обов'язково становить безпосередню загрозу безпеці громадян. Однак, якщо вогнепальна зброя використовується неналежним чином, вона може мати широкомасштабні соціальні та економічні наслідки.

Під час незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами злочинне посягання спрямоване одночасно на кілька суспільних інтересів: громадська безпека – суспільні відносини, які забезпечують безпечні умови життя людей та захищають суспільство від неконтрольованого обігу небезпечних предметів, а також встановлений порядок обігу зброї – режим правових заборон та дозволів, спрямований на те, щоб вогнепальна зброя не потрапила до рук осіб, які не мають на це законного права. Як наслідок, завжди зазнають шкоду відносини власності – законні права володіння, користування та розпоряджання майном, а також право легітимного утримувача – майнові інтереси держави, військових частин, підприємств чи окремих громадян, у яких цю зброю протиправно та безоплатно вилучають. Залежно від способу вчинення такого роду кримінально-протиправних дій шкоди зазнають здоров'я та життя особи – зазнають посягання, якщо зброєю відбирають за допомогою фізичного насильства, психічна та телесна недоторканність – страждають у разі вимагання зброї чи погроз її застосування, і у більш суспільному значенні, якщо заволодіння відбувається шляхом зловживання службовим становищем – авторитет органів влади.

Через таку структуру посягання діяльність слідчого ускладнюється, адже йому необхідно одночасно доводити два факти: порушення правил безпеки (виникнення загрози суспільству через вихід зброї з-під контролю держави) та завдання матеріальної шкоди конкретному власнику (викрадення майна, що має цінність).

Статистика розпочатих кримінальних проваджень за статтею 262 КК України (незаконне заволодіння зброєю, боєприпасами або вибухівкою) є відносно малочисельною порівняно із суміжною статтею 263 КК України (незаконне поводження), оскільки вона фіксує лише факти безпосереднього викрадення, привласнення чи вимагання цих засобів. Однак в Україні щорічно реєструється в середньому від 80 до 150 кримінальних проваджень за фактами викрадення, привласнення, вимагання або шахрайського заволодіння зброєю чи вибухівкою. Низькі показники у звітах ЄРДР пояснюються специфікою кваліфікації злочинів в умовах воєнного стану: якщо вогнепальною зброєю, боєприпасами чи військовою технікою заволодіває військовослужбовець (навіть шляхом крадіжки чи зловживання становищем), факт правопорушення реєструють за військовим злочином (ст. 410 КК), що суттєво зменшує показники цивільної статті 262. Також проблемою є приховування такого роду

кримінальної протиправності – нерідкість коли факти викрадення зброї з місць бойових дій або втрати набоїв не оформлюються як заволодіння сторонніми особами, а проходять за документами як бойові втрати чи знищення внаслідок обстрілів. Іншою обставиною є те, що коли правоохоронні органи затримують особу із незареєстрованим автоматом чи гранатою, але не можуть довести факт і спосіб первинного викрадення (наприклад, зброю знайдено або куплено у невстановленої особи), кримінальне провадження розпочинають за фактом незаконного зберігання або носіння, тобто за ст. 263 КК.

Викладене підкреслює важливість ретельного та ґрунтового дослідження з урахуванням можливостей сучасної криміналістичної науки та чинного кримінального процесуального законодавства сутності такої кримінальної протиправності, результати якого сприятимуть оптимізації їх розслідування, що в умовах сьогодення є одним із першочергових завдань у боротьбі з кримінально-протиправними діями загалом. Саме тому, обрана тема є не лише актуальною, а й критично важливою для забезпечення національної безпеки, ефективної протидії кримінальній протиправності

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача. Вивчення дисертації та наукових публікацій автора засвідчують логічність структури дослідження, що надало можливість дисертанту визначити мету, об'єкт, предмет і завдання роботи та повно дослідити обрану тему у межах визначеного обсягу дисертації.

У роботі використано сукупність загальнонаукових, міждисциплінарних і спеціально-наукових методів пізнання, які дали змогу висвітлити й вирішити низку теоретичних та практичних питань теми дослідження.

Дисертант проаналізував значну кількість наукових джерел (288 найменування), ґрунтовно вивчив роботи інших науковців, що надало можливість вирішити наукову задачу, сформулювати пропозиції та рекомендації з розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами.

Обґрунтованість сформульованих у дисертації висновків забезпечена емпіричними даними, а саме: результати вивчення та узагальнення 53 кримінальних проваджень за ст. 262 КК України за період 2021– три місяці 2026 років; зведені дані анкетування 242 слідчих Національної поліції України і 45 працівників оперативних підрозділів з Вінницької, Волинської, Дніпропетровської, Житомирської, Закарпатської, Запорізької, Івано-Франківської, Київської, Миколаївської, Одеської, Рівненської, Тернопільської, Хмельницької, Чернівецької областей та м. Києва; практична робота в правоохоронних органах (зокрема досвід роботи автора оперативним працівником); статистичні й аналітичні матеріали Офісу Генерального прокурора за 2021–три місяці 2026 років.

Результати наукового дослідження висвітлено в: чотирьох статтях у наукових фахових виданнях України, чотирьох тезах доповідей на наукових конференціях, одна з яких у співавторстві (частка дисертанта становить 70 %).

Отже, дисертація Шевченка М. О. на тему «Розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами» виконана на належному науковому рівні.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях. Дисертація Шевченка М. О. є одним із першим в Україні комплексним дослідженням, у якому розроблено наукові засади й запропоновано криміналістичні рекомендації щодо розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами, яке висвітлює теоретичні положення та практичні рекомендації щодо забезпечення ефективного розслідування, у якому надано пропозиції з удосконалення науково-методичного забезпечення організації і тактики досудового розслідування зазначеної категорії деліктів. Також представлено низку положень і висновків, які становлять наукову новизну.

У роботі сформульовано низку результатів і висновків, що були отримані вперше і мають високий ступінь наукової новизни.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Обґрунтованість отриманих результатів дослідження, сформульованих положень і висновків дисертаційної роботи Шевченка М. О. не викликають суттєвих зауважень. Висновки в дисертації сформульовано відповідно до отриманих результатів, вони мають вагому аргументацію, свідченням чого є використана методологія дослідження, яка ґрунтується на сукупності загальнонаукових, міждисциплінарних і спеціально-наукових методів пізнання.

Обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, також забезпечена емпіричними даними.

Отже, результати дисертації Шевченка М. О., які винесено на захист, є достатньо аргументованими, обґрунтованими, логічними та переконливими, мають високий ступінь наукової новизни та практичне значення.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методології наукової діяльності. Наукові результати й положення, що винесені на захист, отримано завдяки використанню різноманітних методів, таких як історико-правовий, формально-логічний, догматичний, типологічний, функціональний та системний, методи аналізу, синтезу, індукції та дедукції, статистичний, соціологічний та прогностичний методи, а також ґрунтовної емпіричної бази.

Постановка завдань, визначення мети, об'єкта та предмета дослідження є чіткими, зрозумілими й такими, що цілком відповідають загальним вимогам. Завдання наукового пошуку виконано, мети роботи досягнуто.

Отже, поставлені наукові завдання виконано на належному методологічному рівні, а дисертант опанував необхідні компетенції для рівня доктора філософії.

Зауваження, які були висловлені в ході попереднього рецензування, автором були повністю враховані.

Підсумовуючи наведене вище, слід зазначити, що дисертаційне дослідження Шевченка Михайла Олександровича «Розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами», подане на здобуття ступеня доктора філософії, є комплексним, цілісним, завершеним науковим дослідженням, у якому отримано науково обґрунтовані результати, що вирізняються новизною, за своїм змістом відповідає спеціальності 081 «Право» і вимогам МОН України та може бути рекомендовано до публічного захисту.

Кандидат юридичних наук, доцент Патик Л.Л.

Ступінь актуальності обраної теми. Актуальність теми зумовлена значним зростанням рівня злочинності у сфері обігу зброї в умовах повномасштабної війни в Україні. Поширення незаконного заволодіння вогнепальною зброєю та боєприпасами створює пряму загрозу національній безпеці та життю громадян. Тому, потребують удосконалення практичні рекомендації щодо розслідування таких злочинів з урахуванням сучасних викликів. Обране дисертаційне дослідження має важливе теоретичне та прикладне значення для правоохоронних органів. Саме тому актуальність дослідження зазначеної проблематики не викликає сумніву.

Теоретичне узагальнення та сформоване здобувачем Шевченком Михайлом Олександровичем комплексне дослідження є одним із першим в Україні комплексним вивченням, у якому обґрунтовано наукові положення та узагальнено результати, які в сукупності формують криміналістичні рекомендації з розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами в умовах воєнного стану, а також щодо організації початкового етапу розслідування й тактики проведення окремих слідчих (розшукових) дій у відповідних кримінальних провадженнях. Дисертаційне дослідження за своїм змістом і науковим характером є дійсно монографічним.

Результати дисертаційного дослідження опубліковано у 4 фахових наукових виданнях України та апробовано на 4 науково-практичних конференціях. Публікації відповідають предмету дослідження, сприяють розв'язанню поставлених у дисертації завдань і мають високий ступінь прикладної значущості.

Таким чином, дисертація Шевченка Михайла Олександровича виконана на високому науково-методичному рівні, містить низку теоретичних і практичних новацій, відповідає вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, а її основні положення є логічно послідовними, аргументованими та такими, що мають вагоме практичне значення в умовах сучасної кримінологічної політики України.

Робота базується на репрезентативній емпіричній базі, яку становлять результати вивчення та узагальнення 53 кримінальних проваджень за ст. 262 КК України за період 2021– три місяці 2026 років; зведені дані анкетування 242 слідчих Національної поліції України і 45 працівників оперативних підрозділів з різних областей; практична робота в правоохоронних органах (зокрема досвід

роботи автора оперативним працівником); статистичні й аналітичні матеріали Офісу Генерального прокурора за 2021–три місяці 2026 років.

Застосування належного методологічного підходу (комплекс загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання) дозволило отримати науково обґрунтовані результати щодо розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами в умовах воєнного стану.

У цілому дисертація являє собою системне, цілісне та комплексне дослідження, в якому відповідно до обраної мети і завдань здійснено теоретичне узагальнення й запропоновано нове вирішення наукового завдання.

Зауваження, які були висловлені в ході попереднього рецензування, автором були повністю враховані.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам. Дисертація Шевченка Михайла Олександровича на тему «Розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами», подана на здобуття ступеня доктора філософії, є комплексним, оригінальним науковим дослідженням у якому отримано науково обґрунтовані результати, що вирізняються новизною, за своїм змістом відповідає спеціальності 081 «Право» і вимогам МОН України та може бути рекомендовано до публічного захисту.

В обговоренні дисертаційного дослідження взяли участь:

доктор юридичних наук, професор Тарасенко О.С.; доктор юридичних наук, професор Черноус Ю.М.; доктор юридичних наук, професор Юсупов В.В.; доктор юридичних наук, професор Тичина Д.М.; кандидат юридичних наук, професор Мирівська А.В.; кандидат юридичних наук, доцент Атаманчук В.М.

Шевченко М.О. висловив виступаючим та всім присутнім подяку за позитивну оцінку його дисертаційного дослідження, за висловлені побажання та професійні поради, що сприятимуть вдосконаленню змісту та форми дисертаційної роботи та корекції його подальших науково-дослідних планів.

На основі результатів обговорення присутні на засіданні вирішили запропонувати такий:

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дослідження щодо дисертації Шевченка Михайла Олександровича «Розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами»

Дисертація Шевченка Михайла Олександровича «Розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами», яка подана на здобуття доктора філософії за спеціальністю 081 – Право, є цілісною, завершеною науковою працею.

Обґрунтування вибору теми дослідження. Зростання рівня суспільної небезпеки кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним заволодінням вогнепальною зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами, в умовах воєнного стану зумовлює необхідність поглибленого наукового осмислення проблем їх розслідування. Поширення зброї серед населення, її незаконний обіг, випадки втрати або викрадення зі складів, місць бойових дій чи у військовослужбовців створюють реальну загрозу національній безпеці, громадському порядку та життю і здоров'ю громадян. Додатково ускладнює ситуацію наявність значної кількості неконтрольованих каналів переміщення зброї, а також латентний характер окремих правопорушень цієї категорії.

Особливої гостроти ця проблема набула внаслідок збройної агресії проти України, що супроводжується інтенсивним обігом зброї, її переміщенням поза встановленим контролем, а також залученням до протиправної діяльності як військовослужбовців, так і цивільних осіб. Це, у свою чергу, істотно ускладнює діяльність правоохоронних органів щодо виявлення, документування та розслідування відповідних кримінальних правопорушень, зокрема в частині встановлення джерел походження зброї, ідентифікації причетних осіб та збирання належної доказової бази.

Аналіз статистичних даних за останні роки щодо розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним заволодінням вогнепальною зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами, свідчить про наявність суттєвих проблем у досягненні завдань кримінального провадження та недостатню ефективність досудового розслідування. Так, згідно зі статистичними даними Офісу Генерального прокурора, за ст. 262 Кримінального кодексу України – (далі – КК України) «Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем» протягом 2021/2022/2023/2024/2025 – зареєстровано 41/126/50/50/43 кримінальних правопорушень. Вручено 11/29/18/29/17 повідомлення про підозру, до суду з обвинувальним актом направлено 11/27/16/18/13 кримінальних проваджень. Аналіз статистичних даних Офісу Генерального прокурора щодо кримінальних правопорушень, передбачених ст. 262 КК України, свідчить про нестабільну динаміку ефективності досудового розслідування. Частка кримінальних проваджень, у яких особам повідомлено про підозру та провадження направлено до суду, суттєво коливається протягом досліджуваного періоду, що свідчить про недостатню доказову базу, процесуальні труднощі або неефективну роботу слідчих підрозділів.

Такі статистичні показники свідчать про недостатню ефективність чинних механізмів розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним заволодінням вогнепальною зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами. Системні труднощі у встановленні джерел походження предметів посягання, збиранні належної доказової бази, ідентифікації причетних осіб, а також недостатній рівень міжвідомчої взаємодії

створюють передумови для уникнення відповідальності, що суперечить завданням кримінального провадження, зокрема принципу невідворотності покарання.

У зв'язку з цим розслідування зазначеної категорії кримінальних правопорушень зумовлює необхідність вирішення низки проблемних питань та розроблення ефективної криміналістичної методики, яка б урахувала специфіку незаконного обігу зброї, сучасні виклики безпекового середовища та особливості здійснення кримінального судочинства в умовах воєнного стану.

Проблематиці розроблення методики розслідування окремих видів кримінальних правопорушень присвячено значну кількість наукових праць, у яких висвітлено як теоретичні, так і прикладні аспекти цього процесу. Вагомий внесок у дослідження зазначених питань здійснили такі вітчизняні науковці, як Ю. П. Аленін, А. О. Антощук, Л. І. Аркуша, В. П. Бахін, Г. П. Власова, А. Ф. Волобуєв, І. В. Гора, В. А. Журавель, А. П. Запотоцький, А. В. Іщенко, О. В. Ковальова, В. А. Колесник, В. О. Коновалова, В. С. Кузьмічов, В. В. Лисенко, В. Г. Лукашевич, Є. Д. Лук'янчиков, М. А. Погорецький, Д. Б. Сергєєва, Р. Л. Степанюк, О. В. Таран, В. В. Тіщенко, П. В. Цимбал, К. О. Чаплинський, С. С. Чернявський, Ю. М. Чорноус, В. Ю. Шепітько, В. В. Юсупов та інші.

Разом із тим, наявність окремих сучасних вітчизняних наукових розробок щодо криміналістичних методик розслідування, в яких предметом дослідження виступала зброя А. О. Волобоев, В. І. Воронін, С. В. Козаченко, С. П. Мельниченко, Р. В. Мовча, А. О. Отришко, С. В. Русанівський, О. С. Тарасенко та ін. не означає остаточного вирішення всіх організаційно-тактичних проблем, що виникають у ході розслідування кримінальних правопорушень. Наявні наукові напрацювання переважно не враховують сучасних безпекових реалій, що зумовлює потребу у формуванні оновлених підходів до організації та тактики розслідування таких кримінальних правопорушень, із урахуванням використання сучасних підходів, цифрових технологій та міжвідомчої взаємодії. Саме тому, обрана тема є не лише актуальною, а й критично важливою для забезпечення національної безпеки, ефективної протидії кримінальній протиправності та формування сучасної криміналістичної методики розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Обраний напрям дослідження ґрунтується на положеннях Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки, схваленого Указом Президента України від 11 травня 2023 року № 273/2023; Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року (Указ Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019), а також відповідає Тематиці наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020–2024 роки, затвердженій наказом МВС України від 11 червня 2020 року № 454. Дисертація виконана відповідно до Основних напрямів наукових досліджень

Національної академії внутрішніх справ на 2021–2024 роки (протокол Вченої ради від 21 грудня 2020 року № 23).

Тему дисертації затверджено рішенням Вченої ради Національної академії внутрішніх справ 31 жовтня 2023 року (протокол № 22) та включено до Переліку тем дисертаційних досліджень Національної академії правових наук України (№ 1195, 2023 р.).

Мета і завдання дослідження. *Мета* дисертаційного дослідження полягає в розробленні науково обґрунтованих теоретичних положень і практичних рекомендацій щодо вдосконалення процесу розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами, з урахуванням сучасних криміногенних викликів та умов здійснення досудового розслідування в період воєнного стану.

Поставлена мета зумовила необхідність реалізації таких *завдань*:

- обґрунтувати особливості формування методики розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами;

- розкрити зміст предмету посягання та способів вчинення незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, як основних елементів криміналістичної характеристики вказаної категорії кримінальних проваджень;

- здійснити структурний аналіз інших елементів криміналістичної характеристики незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами;

- визначити особливості початку досудового розслідування та обставини, що підлягають встановленню при розслідуванні вказаної категорії проваджень;

- проаналізувати типові слідчі ситуації розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами та систематизувати слідчі версії, що виникають у ході розслідування;

- дослідити організаційні та тактичні особливості взаємодії слідчого з підрозділами Національної поліції України та іншими органами під час досудового розслідування вказаних кримінальних правопорушень в умовах воєнного стану;

- розробити криміналістичні рекомендації щодо тактики проведення огляду під час розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами;

- запропонувати організаційно-тактичні рекомендації проведення допиту під час розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами;

- надати криміналістичні рекомендації щодо тактики проведення обшуку під час розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами;

- окреслити порядок призначення судових експертиз та їх проведення під час розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у сфері розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами, а також діяльність уповноважених органів щодо їх виявлення та розслідування.

Предметом дослідження є розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами.

Методи дослідження. Методологічна основа дослідження сформована з урахуванням специфіки його об'єкта, предмета, мети та поставлених завдань. У процесі дослідження застосовано комплекс загальнонаукових методологічних підходів, спрямованих на розкриття сутності правових явищ і понять, а також використано спеціальні методи наукового пізнання, що забезпечили всебічний та обґрунтований аналіз досліджуваної проблематики. Зокрема, *історико-правовий метод* застосовано для розгляду й систематизації методики розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами (підрозділ 1.1); *системно-структурний* – для аналізу видів типових ситуацій виявлення розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами (підрозділи 2.2); *догматичний* – з метою тлумачення понять і категорій судової експертології, криміналістики, кримінального процесу, оперативно-розшукової діяльності, що сприяло уточненню понятійно-категоріального апарату дослідження (розділи 1–3); *формально-логічний* – під час розгляду поняття, видів слідчих (розшукових) дій у кримінальному провадженні, розпочатому за ст. 262 КК України (розділи 1, 3); *соціологічні* – для з'ясування позиції респондентів щодо розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами (розділи 1–3); *статистичний* – для узагальнення результатів соціологічних досліджень, вивчення матеріалів кримінальних проваджень, експертних висновків, матеріалів кримінальних проваджень (розділи 1–3).

Емпіричну базу дослідження становлять результати вивчення та узагальнення 53 кримінальних проваджень за ст. 262 КК України за період 2021–три місяці 2026 років; зведені дані анкетування 242 слідчих Національної поліції України і 45 працівників оперативних підрозділів з Вінницької, Волинської, Дніпропетровської, Житомирської, Закарпатської, Запорізької, Івано-Франківської, Київської, Миколаївської, Одеської, Рівненської, Тернопільської, Хмельницької, Чернівецької областей та м. Києва; практична робота в правоохоронних органах (зокрема досвід роботи автора оперативним працівником); статистичні й аналітичні матеріали Офісу Генерального прокурора за 2021–три місяці 2026 років.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є одним із першим в Україні комплексним дослідженням, у якому розроблено наукові засади й запропоновано криміналістичні рекомендації щодо розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами. У дисертації сформульовано й обґрунтовано низку нових положень і висновків, зокрема:

вперше:

– розроблено внутрішньовидову криміналістичну методику розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами як систему науково обґрунтованих криміналістичних положень і практичних рекомендацій, структурними елементами якої визначено: (1) криміналістичну характеристику незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем (криміналістично значущі дані про особу злочинця, його мотиви та цілі; предмет посягання (вогнепальна зброя, бойові припаси, вибухові речовини); способи вчинення і приховування; обстановку та слідову картину); (2) організацію початкового етапу розслідування (внесення відомостей до ЄРДР та початок розслідування, обставини, що підлягають встановленню, типові слідчі ситуації, взаємодія слідчого з оперативними підрозділами та іншими суб'єктами), взаємозв'язок яких у ході досудового розслідування зумовлює тактику проведення першочергових слідчих (розшукових) дій (огляду, допиту, обшуку);

– встановлено типові способи незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами або вибуховими пристроями: (а) вчинення за: механізмом заволодіння предметом посягання (заволодіння шляхом обману або зловживання довірою (шахрайства); заволодіння шляхом зловживання службовим становищем); характером доступу до предмета посягання (заволодіння зброєю, яка перебуває у законному володінні фізичних осіб; заволодіння зброєю, що знаходиться у службовому користуванні працівників правоохоронних органів або військовослужбовців; заволодіння зброєю, що зберігається на складах, у сховищах або арсеналах); ступенем організованості злочинної діяльності (одиничне, групове, організоване заволодіння); рівнем підготовленості злочинної діяльності (раптові, заздалегідь підготовлені); (б) приховування, які охоплюються єдиним злочинним умислом і можуть реалізовуватися на різних етапах злочинної діяльності: знищення або усунення слідів кримінального правопорушення; фальсифікація, видалення або зміна маркування на зразках вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин або вибухових пристроях; надання завідомо неправдивих показань, створення фіктивних пояснень щодо обставин вибуття зброї або формування неправдивого алібі; маскуванню зброї шляхом її розбирання на окремі складові частини, що ускладнює її ідентифікацію під час транспортування або зберігання;

– запропонований типовий алгоритм дій слідчого під час розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами чи вибуховими речовинами, який передбачає проведення комплексу першочергових слідчих (розшукових) дій: огляд місця події, вилучення предметів злочинного посягання; призначення судових експертиз; допит свідків та інших осіб, які можуть бути обізнані з обставинами події; проведення обшуків за місцем проживання або можливого зберігання предметів; повідомлення особі про підозру; допит підозрюваного; обшук;

удосконалено:

– наукові підходи до визначення предмета незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами шляхом систематизації його криміналістично значущих ознак та встановлення їх впливу на спосіб учинення кримінального правопорушення та формування слідової картини;

– криміналістичне розуміння зловживання службовим становищем щодо незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами – умисні дії службової особи, що полягають у використанні наданих їй службових повноважень чи пов'язаних із ними можливостей всупереч інтересам служби з метою встановлення повного фактичного контролю над зброєю, яка перебуває у віданні, користуванні або під охороною відповідної установи чи організації, та створюють реальну можливість використовувати або розпоряджатися таким майном на власний розсуд чи в інтересах інших осіб;

– на основі диференціації завдань кримінального провадження систематизацію типових слідчих ситуацій та версій, що виникають на початковому етапі розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами (залежно від особи правопорушника, способу вчинення, джерела інформації, службового статусу осіб), щодо яких запропоновано порядок збирання стороною обвинувачення доказів учинення кримінальних правопорушень шляхом проведення за єдиним планом комплексу слідчих (розшукових) дій та організаційних заходів;

– тактику проведення допиту свідків і підозрюваних у кримінальних провадженнях щодо незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами з урахуванням загальних криміналістичних вимог, типових слідчих ситуацій, сукупності позитивних і негативних чинників, а також психологічних особливостей поведінки допитуваних та протидії розслідуванню, шляхом розроблення тактичних заходів, що забезпечують повноту отримання інформації;

дістало подальшого розвитку:

– характеристика обстановки вчинення, слідової картини шляхом виокремлення типових місць і умов їх вчинення, систематизації матеріальних та ідеальних слідів, а також визначення криміналістично значущих ознак правопорушників та їх типологізації й належності таких до організованих груп;

– криміналістичні положення щодо початку досудового розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами в умовах особливого режиму досудового розслідування й деталізований перелік обставин, які підлягають встановленню з розподілом на загальні передбачені кримінальним процесуальним законом (факт незаконного заволодіння, спосіб, місце, час вчинення; особа злочинця та ін.) та спеціальні (належність правопорушника до військових формувань, правоохоронних органів чи інших суб'єктів; вид та кількість предметів посягання, їх характерні та технічні ознаки; походження предметів та способи їх набуття; наявність або відсутність дозвільних документів на право володіння,

зберігання, використання предметів; канали переміщення, транспортування або збуту; можливість добровільної здачі);

– напями взаємодії слідчих з оперативними підрозділами, органами військового управління, прокуратурою, Службою безпеки України, Державним бюро розслідувань, Державною прикордонною службою України під час розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами за процесуальними та організаційними формами;

– криміналістичні рекомендації тактики проведення огляду під час розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами на територіях, наближених до районів ведення бойових дій, з урахуванням специфіки об'єктів посягання (військові склади, арсенали, місця зберігання та транспортування озброєння), а також типових способів вчинення кримінальних правопорушень, у тому числі із використанням службового становища, із застосуванням сучасного техніко-криміналістичного забезпечення (БпЛА, 3D-сканування), що забезпечує дистанційне дослідження небезпечних територій, мінімізацію ризиків для учасників слідчих (розшукових) дій, підвищення повноти фіксації слідової картини та можливість високоточної реконструкції обстановки місця події;

– організаційні заходи і тактичні прийоми обшуку під час розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами з урахуванням функціонування військових складів і місць зберігання озброєння, діяльності правоохоронних органів, умов воєнного стану, переміщення зброї та боєприпасів у зоні бойових дій і прилеглих територіях, способів приховування, маскування, вилучення предметів озброєння з офіційного обігу;

– наукове обґрунтування використання судово-балістичної, вибухотехнічної, трасологічної, дактилоскопічної, біологічної, молекулярно-генетичної, хімічної, матеріалознавчої та комплексної експертиз у кримінальних провадженнях щодо незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами, своєчасне призначення яких в умовах воєнного стану є необхідною передумовою встановлення криміналістично значущих ознак предмета посягання, його бойового чи складського походження, способу перероблення, слідів контакту з особою, а також механізму незаконного вилучення, переміщення, зберігання або приховування;

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що сформульовані й аргументовані в дисертації теоретичні положення, висновки та рекомендації впроваджено і надалі може бути використано у:

– *освітньому процесі* – під час викладання навчальних дисциплін «Криміналістика», «Методика розслідування окремих видів кримінальних правопорушень» «Криміналістичні засоби та методи розслідування кримінальних правопорушень» під час підготовки навчально-методичних та дидактичних матеріалів, а також рекомендувати їх до вивчення під час

самостійної роботи здобувачів вищої освіти (акт Національної академії внутрішніх справ від 10 квітня 2026 року № 94-оп);

– *науково-дослідній роботі* – для подальшого дослідження проблем та розроблення криміналістичних положень і рекомендацій з питань незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами (акт Національної академії внутрішніх справ від 10 квітня 2026 р. № 95-нд).

Особистий внесок здобувача. Дисертація виконана автором самостійно, усі сформульовані положення та висновки є результатом особистих досліджень здобувача. У тезах доповіді «Вплив незаконного обігу вогнепальної зброї, вибухових речовин та пристроїв на зростання злочинності в умовах воєнного стану», опублікованих у співавторстві, частка дисертанта становить 70 %. Ідеї та розробки, що належать співавтору, у дисертації не використано.

Апробація матеріалів дисертації. Основні положення, висновки та рекомендації, сформульовані в дисертації, обговорено на науково-практичних конференціях та круглих столах: «Актуальні питання забезпечення службово-бойової діяльності військових формувань та правоохоронних органів» (м. Харків, 27 жовтня 2023 р.); «Актуальні питання криміналістики та судової експертизи в умовах воєнного стану» (м. Київ, 21 листопада 2024 р.); «Кримінологія і війна: екзистенційні виклики для України» (м. Київ, 6 листопада 2025 р.); «Актуальні питання криміналістики та судової експертизи в умовах воєнного стану» (м. Київ, 28 листопада 2025 р.).

Публікації. Основні положення дисертації опубліковано у восьми наукових працях, серед яких чотири статті – у виданнях, включених МОН України до переліку наукових фахових з юридичних наук, чотири тези наукових доповідей на науково-практичних заходах, зокрема:

1. Шевченко М.О. Предмет кримінального правопорушення як елемент криміналістичної характеристики незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами. *Право.иа.* № 1. 2026. С. 285–290. DOI: <https://doi.org/10.71404/LAW.UA.2026.1.38>

2. Шевченко М.О. Організація взаємодії слідчого з підрозділами національної поліції України та іншими органами в умовах воєнного стану при розслідуванні незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами. *Актуальні питання у сучасній науці.* 2026. № 4(46). С. 103–109. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-4\(46\)-2317-2328](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-4(46)-2317-2328)

3. Шевченко М.О. Типові слідчі ситуації та версії, що виникають під час розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами. *Актуальні питання у сучасній науці.* № 4(70) 2026. С. 1402–1416. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-4\(70\)-1402-1416](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-4(70)-1402-1416)

4. Шевченко М.О. Тактичні та організаційні особливості огляду при розслідуванні незаконного заволодіння зброєю, боєприпасами та вибуховими речовинами. *Національні інтереси України.* № 4(21) (2026). С. 922–935.

DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1793-2026-4\(21\)-922-935](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2026-4(21)-922-935)

5. Шевченко М.О., Кашпуренко А.В. Вплив незаконного обігу вогнепальної зброї, вибухових речовин та пристроїв на зростання злочинності в умовах воєнного стану. *Актуальні питання забезпечення службово-бойової діяльності військових формувань та правоохоронних органів* : матеріали XII Міжн. наук.-практ. конф. (Харків 27 жовт. 2023 р.). Харків. Нац. акад. нац. гвар. України. 2024. С. 358–360;

6. Шевченко М.О. Незаконний обіг вогнепальної зброї, вибухових речовин та пристроїв та вплив на протиправну діяльність. *Актуальні питання криміналістики та судової експертизи в умовах воєнного стану*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 21 листоп. 2024 р.). Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2024. С. 224–227.

7. Шевченко М.О. Обстановка вчинення незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами або вибуховими пристроями. *Кримінологія і війна: екзистенційні виклики для України* : матеріали Міжвідом. наук.-практ. круглого столу (Київ, 6 листоп. 2025 р.). Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2025. С. 272–274.

8. Шевченко М.О. Типова слідова картина незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами чи вибуховими речовинами: *Актуальні питання криміналістики та судової експертизи в умовах воєнного стану* : матеріали XIV міжвідом. наук.-практ. конференції присвяченій Захисникам України (Київ, 28 листоп. 2025 р.). Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2025. С. 577–580.

Характеристика особистості здобувача. Шевченко Михайло Олександрович, 1987 року народження. Освіта вища – юридична, у 2011 році закінчив Національну академію внутрішніх справ за спеціальністю «Правознавство» та здобув кваліфікацію юриста (диплом магістра).

З травня 2025 року по теперішній час працює старшим викладачем кафедри вогневої підготовки ННПД Національної академії внутрішніх справ.

З вересня 2023 року по теперішній час здобувач кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана науковим стилем, українською мовою. Наукові положення, висновки та рекомендації викладені стисло, точно, ясно та просто, що забезпечує легкість і доступність їх сприйняття. Дисертація оформлена згідно з вимогами МОН України.

Структура дисертації відповідає меті, завданням, предмету дослідження і вимогам Міністерства освіти і науки України та складається із вступу, трьох розділів, які містять дев'ять підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Відповідність дисертації встановленим вимогам і визначеній спеціальності. Використання можливостей медіа у розслідуванні кримінальних правопорушень є напрямом, який віднесено до спеціальності 081 – Право.

УХВАЛЕНО:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Шевченка Михайла Олександровича «Розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Шевченка Михайла Олександровича відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами й доповненнями), наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами й доповненнями) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами й доповненнями).

3. Рекомендувати дисертацію Шевченка Михайла Олександровича «Розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

Результати голосування присутніх на засіданні докторів та кандидатів наук за профілем поданої на розгляд дисертації: за – 16, проти – немає, таких, що утримались – немає.

Головуючий

завідувач кафедри криміналістики та судової медицини

Національної академії внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук, доцент

Андрій АНТОЩУК

